

MONITUM AUCTORIS

CIRCA PRÆSENTEM EDITIONEM.

Quando divina Providentia, omnia viis sæpe inscrutabilibus disponens, permisit ut, anno 1811, e collegio in quo philosophiam docebamus, ad dicecesanum vocarem seminarium, ibique munere theologiam docendi fungeremur, ægre videbamus alumnos incompletum et valde insufficientem præ manibus habere librum theologicum. Per additamenta manuscripta ei supplere tentavimus: integros Tractatus novo juri accommodatos composuimus ac dictare cœpimus.

Sed multa inde nasci incommoda statim advertimus, videlicet temporis jacturam, tædium in alumnis, eorum fatigationem, sanitatis detrimentum, codices imperfectos, sæpe incorrectos, contradictoria aut falsa continentes. Hujusmodi malis, pro posse nostro, occurrere volentes, consilium iniimus, annis 1818 et 1819, Tractatus *de Restitutione et de Contractibus* prælis man-

37783

dandi et in lucem edendi. Successu prævisionem nostram longe superante, alios de anno in annum dedimus Tractatus, qui multas obtinuerunt editiones.

A pluribus annis inerat nobis propositum collectionem Tractatum, seu Cursum theologicum junioribus seminariorum candidatis destinatum perficiendi; et, per brevissima temporis momenta ab aliis gravissimi ponderis negotiis continuo renovatis libera, huic scopo dabamus operam. Subito, præter expectationem nostram et contra omnem verisimilitudinem, conditio nostra fuit prorsus immutata, et vix paucissima quædam nobis remanserunt instantia studio theologiæ et scriptis episcopali ministerio extraneis vacandi.

Cum tamen tunc temporis, anno 1834, non superessent exemplaria alumnis seminarii nostri pro anno scholastico proxime incipiendo necessaria, angustiis undique nascentibus premebamur. Oportebat enim aut plures sejunctos Tractatus de novo imprimendos curare, aut totam collectionem, licet nondum absolutam, edere. Maturo examine in anxietate peracto secundam potius amplectendam esse partem duximus.

Prima igitur hujus operis editio anno 1834, versus finem, in lucem prodit. Ab eo tempore plures alias successive dedimus auctas et, quantum nobis licuit, emendatas. Nunc emittimus

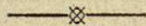
septimam sedulo revisam, pluribus in punctis emendatam, auctam vel mutatam. Sic, in Tractatu *de vera Religione*, quæ ad scientias naturales et præsertim ad geologiam pertinent, reformari debuerunt; in Tractatu *de vera Ecclesia*, notæ in alio et clariori ordine fuerunt institutæ; in sequentibus Tractatibus, *de Fide*, *de Trinitate*, *de Incarnatione*, *de Gratia*, etc., dogmatis expositionem theologicasque demonstrationes elucidare firmioresque efficere conati sumus. Data occasione, sedulo et quantum per tempus et spatium nobis licuit, regulas canonicas variasque decisiones, quarum plures ad nosmetipsos directæ fuerant, emisimus. Hæc additamenta, quæ, post attentam discussionem, afferenda judicavimus, præsertim in Tractatibus *de Eucharistia*, *de Ordine*, *de Matrimonio*, *de Decalogo*, reperientur. Tandem, in Tractatibus *de Contractibus*, *de Jure*, *Justitia et Restitutione*, quædam emendavimus, alia meliori ordine statuimus, pluraque documenta, nobis petentibus à legisperitis recenter tradita, adjunximus.

Uno verbo, nihil, quantum in nobis fuit, prætermisimus quo perfectiores nostræ *Institutiones* evaderent, fierentque, non solum theologiæ, sed etiam juris canonici et ecclesiastici, imo et civilis, in iis quæ noscere nostra interest, verum manuale, unde juniores alumni ipsique sacerdotes notiones omnes sibi necessarias prin-

cipiaque ad solvendas difficultates sæpius occurrentes haurirent.

Quoniam *Institutiones* nostras *philosophicas* sic ordinatas esse volumus, ut earum studium sit conveniens præparatio ad theologiam, ad 8^{am} illarum editionem remittimus pro thesibus hic omissis, ad Deum, ejus attributa, Creationem, Angelos et partem religionis quæ dicitur naturalis respicientibus.

Si quid minus rectum nobis exciderit, fortiter improbamus, semper parati judicio sanctæ Sedis apostolicæ ac collegarum nostrorum in episcopatu obtemperare, nec non monita a quocumque ad nos directa grato animo suscipere.

THEOLOGIÆ PROLEGOMENA.

Theologia, a verbis Græcis *θεος*; et *λογος*; veniens, idem significat ac *sermo de Deo*, et recte definitur: *Scientia de Deo et rebus ad Deum pertinentibus*.

1° Dicitur *scientia*, quia conclusiones ex principiis certis deducit et corpus doctrinæ efformat.

2° Dicitur *de Deo*, sive per rationem, sive per revelationem cognito; et his verbis primarium assignatur theologiæ objectum.

3° Dicitur *de rebus ad Deum pertinentibus*; non solus enim Deus, sed res omnes ad Deum spectantes et quatenus ad Deum spectant consideratæ, secundarium sunt theologiæ objectum.

Theologia dividitur 1° in naturalem et supernaturalem. Theologia *naturalis* ea est quæ ex principiis naturalibus deducitur, seu quæ spectat ad Deum et res ad Deum pertinentes quatenus sola ratione cognoscuntur, id est independenter a revelatione secundaria, aut quatenus ratione deprehenduntur in natura rerum fundatæ. De hujusmodi Theologia in Metaphysica et Ethica sufficienter disseruimus. Theologia *supernaturalis* illa est quæ, licet humano modo acquisita et sub hoc respectu naturalis, ex principiis supernaturalibus deducitur. Nihilominus est *scientia*, tum quia principia supernaturalia sunt certa et evidenter credibilia, tum quia conclusiones ex illis certo et evidenter deducuntur. De hujusmodi Theologia in hoc opere nobis agendum est.

Dividitur 2° in dogmaticam et moralem. *Dogmatica* tradit, explicat ac defendit credenda. *Moralis* vero disserit de agendis et ad mores pertinentibus.

Dividitur 3° in positivam et discursivam. *Positiva* illa